

Johannes-Seura Ry

Myllytie 1 21500 Piikkiö

LOPPURAPORTTI**Hanke** Pukuperinteitä Karjalasta ; Johanneksen naisen kansallispuvun valmistaminen

Hanke 17106

Toteuttaja Johannes-Seura Ry**Yhteenveto hankkeesta**

Hanke on yleishyödyllinen kehittämishanke, jonka tulokset tulee olla yleisesti ja kaikkien hyödynnettävissä. Hankkeessa valmistettiin Johanneksen naisen kansallispuvun kaksi mallipukua. Pukusuunnitelman oli laatinut kansallispukuraadin suosituksesta tutkija Leena Holst. Suunnitelma perustui tutkittuun historialliseen tietoon Johanneksen pitäjän ja sen lähialueen mm. Viipurin pukeutumiskulttuurista 1800-luvulla.

Puvun valmistaminen perinteisin käsityön keinoin on aineettoman kulttuuriperinnön suojelemista ja sen siirtämistä jälkipolville. Kansallispuvun merkitys perustuu myös omien kulttuuristen juurien tunnistamiseen ja tunnustamiseen.

Mallipukujen valmistus toteutettiin Museoviraston alaisen Suomen kansallispukukeskuksen kanssa yhteistyössä. Kansallispukukonsultti Taina Kangas on ollut koko prosessin ajan tiiviisti mukana ja koordinoanut pukua valmistavien käsityön ammattilaisten yhteistyötä sekä puvun toteutusta pukusuunnitelman mukaisesti. Toinen mallipuvuista ns. A-puku jäi kansallispukukeskuksen pukukokoelmaan Jyväskylään ja on siellä nähtävissä. Toinen mallipuku B-puku on näytteillä pukuvitriinissä Johannes-Seuran toimistossa Piikkiössä.

Mallipukujen valmistamisen ohella hankkeeseen sisältyi neljä koulutustilaisuutta, joiden sisällöt seurasivat pukuvalmistamisprosessia ja joissa kouluttajina/ asiantuntijoina toimivat pukuvalmistajat. Koulutustilaisuuksissa saatiin sekä tietoa puvun eri osien valmistuksesta että myös harjoitella niitä. Osallistujat muodostivat 14-17 hengen kiinteän ryhmän, josta suurin osa oli mukana jokaisessa koulutuksessa. Ryhmä koostui käsityön harrastajista ja kansalais-/ työväenopistojen opettajista.

Hankkeelle myönnetyn jatkoajan turvin toteutettiin puvun esittelyvideo, kuvagalleria ja pukuvitriini, jossa Johanneksen naisen uusi puku yhtenä vaihtoehtoisena kokonaisuutena esittäytyy mallinuken päälle puettuna ja puvun muut eri osat sijoitettuna tuolille nuken viereen.

Johanneksen naisen uusi kansallispuuku esiteltiin yleisölle Johannesjuhlien pääjuhlassa Paimiossa 5.8.2017 ja seuraavan kerran Kansallispuvun juhlapäivänä Jyväskylässä 7.10.2017. Kansallispukuraati hyväksyi puvun Johanneksen naisen kansallispuvuksi kokouksessaan 21.9.2017.

Hanke toteutui suunnitelmien mukaisesti. Hankkeessa tuotettiin kaksi mallipukua, puvun eri kokoihin sovitettavat kaavat ja teko-ohjeet, pukua esittelevä video ja valokuvagalleria sekä pukuvitriini, jossa pukukokonaisuus on kaikkien nähtävissä. Koulutustilaisuudet toteutuivat onnistuneesti ja osanottajat saivat valmiuksia pukuvalmistukseen sekä siihen liittyvää materiaalia. Pukuprosessia on voinut seurata Johannes-

seuran hankesivuilla, siitä on tiedotettu kuukausittain ilmestyvässä Johannekselainen lehdessä ja Johanneksen naisen uusi kansallispuku on ollut esillä myös some-palstoilla.

Hanke toteutui kustannustehokkaasti ja hankepäätöksen mukaiset kokonaiskustannukset alittuivat.

Raportti

Hankkeen tavoitteet

Tavoitteena oli valmistaa kaksi Johanneksen naisen kansallispuvun mallipukua ja saada siihen eri kokoihin sovitettavat kaavat ja teko-ohjeet sekä mahdollistaa puvun itsenäinen valmistaminen kuin myös valmiin puvun hankkiminen.

Tavoitteena oli myös koulutustilaisuuksien järjestäminen, joiden tarkoituksena oli perehdyttää käsityön harrastajia, kansallispuvusta kiinnostuneita ja alan opettajia Johanneksen naisen kansallispuvun valmistusprosessiin ja puvun eri osien valmistamiseen.

Pukuhankkeen tarkoituksena oli saada kansallispukuraidin hyväksymä asema Johanneksen naisen kansallispuvuna.

Kansalais-/työväenopistojen kansallispukurssien opettajista on ollut puutetta. Hankkeen koulutusten avulla voidaan kenties tilanteeseen vaikuttaa.

Toteutus

Hankkeelle palkattiin vetäjäksi Sirpa Saaristo, jonka tehtäviin kuului hankekokonaisuudesta vastaaminen ja EU-rahoitukseen liittyvien tehtävien hoitaminen.

Puvun eri osien valmistamiselle etsittiin kansallispukuosaamisen ammattilaisia, pyydettiin tarjouksia ja valittiin yhdessä kansallispukekonsultin kanssa tekijät: kankaisten kudonta Soja Murto, puvun osien ompelu Minna Koskinen, helttuhatun tekijä Marjo Vainio, kaavat ja teko-ohjeet Taina Kangas. Heidän kanssaan tehtiin toimeksiantosopimukset. Sopimus yhteistyöstä tehtiin myös Suomen kansallispukekokeskuksen kanssa. Puvun materiaalien saatavuus oli varmistettu Oy Brage Ab:ltä ja muilta pienemmiltä tuottajilta.

Pukutyöryhmä vieraili Orimattilan pukuväestössä yhteensä neljä kertaa: 29.4.2016, 15.9.2016, 9.2.2017 ja 23.5.2017. Käyntien tarkoituksena oli verrata valmisteilla olevia puvun osia alkuperäisiin museoviraston kokoelmissa oleviin vastaaviin osiin, joiden pohjalta koko pukusuunnitelma oli laadittu. Käynteihin osallistuivat myös Taina Kangas, hankevetäjä ja Johannes-seuran edustajia.

Hankkeeseen sisältyviä koulutustilaisuuksia toteutettiin neljä: 11.6.2016, 4.2.2017, 20.5.2017 ja 21.10.2017. Viimeisin toteutettiin kurssilaisten omasta toivomuksesta! Koulutustilaisuudet noudattivat puvun valmistumisen prosessia ja kouluttajina toimivat pukua valmistavan työryhmän jäsenet. Osallistujat muodostivat kiinteän 14-17 hengen ryhmän, jossa oli myös työväenopistojen opettajia. Tilaisuudet olivat onnistuneita ja osallistujat saivat mukaansa myös koulutusaiheittain materiaalia.

Kansallispukekutoimikunnan jäsenet tekivät ansiokasta vastikkeetonta työtä koulutustilaisuuksien järjestelyissä.

Hankkeelle luotiin oma t sivut Johannes-Seuran nettivuille, samoin facebook-ryhmä. Johannekselainen lehdessä oli oma Kansallispukekutoimikunta tiedottaa palsta. Näiden avulla pukuprosessin etenemisestä tiedotettiin. Puvun julkistaminen sai myös kansallista huomiota, samoin lähiseudun lehdistössä.

Johanneksen naisen kansallispuke julkistettiin Johannesjuhlien pääjuhlassa Paimiossa 5.8.2017. Toinen, kansallinen julkistaminen tapahtui kansallispukepäivillä Jyväskylässä 7.10.2017 kansallispukekeskuksen auditoriossa. Puvun esitteli molemmissa tilaisuuksissa kansallispukekonsultti Taina Kangas. Puku sai yleistä ihastusta osakseen.

Kansallispukeuraati hyväksyi Johanneksen naisen kansallispuvun virallisesti kokouksessaan 21.9.2017 ja piti sitä "ihastuttavana ja ainutlaatuisena kokonaisuutena" (Kansallispukeuraadin pöytäkirjaininta).

Hankkeelle myönnetyn jatkoajan 1.10.2017 – 31.12.2017 turvin toteutettiin vielä toimenpiteitä, joita ei hankesuunnitelmaa kirjatessa osattu ottaa huomioon.

Puvun valmistamisen ehdot täyttävää jatkotuotantopaikkaa oli vaikea löytää ja siihen ratkaisuksi teimme muutoshakemuksen Varsin Hyvään ja Ely-keskukseen pukua esittelevän videon ja valokuvien tuottamiseksi.

Saimme hyväksyvän vastauksen ja nopealla aikataululla valittiin Vesa Loikas Photography & Design toteuttajaksi. Taina Kangas oli lupautunut esittelemään pukua videolla. Video kuvattiin, editoitiin ja se on kaikkien katsottavissa hankesivuston kautta, samoin kuvagalleria puvusta ja sen osista.

Muutoshakemuksessa haettiin myös mahdollisuutta pukuvitriinin hankkimiseksi osana hanketta. Puvun arvonsa mukaista säilytystä ei hankesuunnitelmassa kukaan osannut ottaa huomioon. Se myönnettiin ja sopimus hintavertailujen jälkeen tehtiin Kaarinalaisen yrittäjän Woode Oy:n kanssa. Tähän liittyi myös mallinuden hankinta. Vitriini valmistui mittojen mukaan tehtynä ja puku on siinä esillä Johannestoimistossa Piikkiössä.

Taina Kankaalta saimme vuoden loppuun mennessä sopimuksen mukaiset eri osiin sovitettavat puvun kaavat sähköisesti ja puvun eri osien yksityiskohtaiset teko-ohjeet. Kaavat on toimitettu myös luonnollisessa koossa paperisina ja niitä säilytetään Johannestoimiston kassakaapissa.

Aikataulullisesti hankkeessa pinnisteltiin, mutta sekä pukujen valmistuminen että julkistaminen onnistuivat suunnitellusti. Jatko aika syyskuusta vuoden loppuun mahdollisti em. lisätoteutukset.

Resurssit hanketoteutuksessa olivat suunniteltuja ja riittäviä. Vastikkeetonta työtä tehtiin yli suunnitelman eikä sitä edes kaikkea kirjattu. Vastikkeettoman työn sisällöstä tehtiin päivitys Varsin Hyvään ja Ely-keskukseen: Kirjanpitoon liittyviä dokumentointeja kertyi hankkeessa runsaasti ja se tehtiin kaikki talkootyönä, mutta ei ollut huomioitu työn suurta määrää vastikkeettoman työn suunnittelussa. Hankevetäjän kirjattu työmäärä jäi selvästi alle 1 htv:n, mutta käytännössä hankkeen vetäjälle kertyy runsaasti ennalta arvaamatonta työtä.

Toteutusorganisaationa toimi hankevetäjä ja Johannes-Seuran kansallispukekutoimikunnan jäsenet tiiviissä yhteistyössä Suomen kansallispukekeskuksen konsultin kanssa. Johannes-Seuran johtokunta oli hankkeen takana ja sen nimenkirjoittajat hankeyhteistyössä.

Kustannukset ja rahoitus. Hankepääätöksessä myönnettiin hankkeelle 75 %:n tuki. Hanke on Leader toimintaryhmä Varsin Hyvän kautta toteutettu hanke. Tukipääätöksessä hankkeelle myönnetty tuki oli rahallisesti 46 131,75 €.

Hankeen kokonaiskustannukset olivat 61 509,00 € ,josta yksityisen (Johannes-seuran) rahallinen osuus oli 9785,55 € ja talkootyön osuus 5591,70 €. Yhteensä yksityinen rahoitusosuus 15 377,25 €

Hankkeen toteutuneet kokonaiskustannukset olivat 57 067,06 € eli jäivät alle myönnettyjen kustannusten 4441,94 €.

Johannes-Seuran /yksityinen toteutunut rahoitusosuus oli 14 010,28 € , josta talkootyön osuus 5591,70€. Seuran rahalliseksi osuudeksi jäi 8418,58 € eli alle suunnitelmassa olevan. Lopullinen hankkeelle myönnetty tuki selviää vasta viimeisen maksuhakemuksen päätöksestä.

Rahoitus on toteutunut suunnitelman mukaisesti ja kustannukset jäivät alle myönnetyn kokonaismäärän.

Hankkeen toteutusta seurattiin kerran kuukaudessa kansallispukutoimikunnan kokouksissa, joista laaditut muistiot lähetettiin myös paitsi toimikunnan jäsenille myös seuran puheenjohtajalle ja sihteerille sekä Taina Kankaalle. Hankevetäjä on osallistunut ajoittain johtokunnan kokouksiin ja raportoinut hankkeen vaiheista.

Riskeinä hanketta suunniteltaessa voitiin pitää puvun valmistamiseen tarvittavien materiaalien puuttumista / loppumista tai pukua valmistavien henkilöiden sairastumista pitkäaikaisesti.

Hankkeen keskeinen yhteistyökumppani oli Suomen kansallispukukeskus ja sen konsultti Taina Kangas sekä jokainen pukua valmistavan työryhmän jäsen. Hanketoteutuksessa Leader-toimintaryhmä Varsin Hyvä ja Ely-keskuksen edustaja ovat koko prosessin ajan kulkeneet rinnalla ja tarvittaessa auttaneet.

Hankkeen tulokset ja vaikutukset

Hankkeessa saavutettiin suunnitellut tulokset: Johannes-Seuralla on hallussaan Johanneksen naisen uusi raadin hyväksymä kansallispuku ja se on kaikkien katsottavissa pukuvitriinissä. Seuralla on puvun eri kokoihin sovitettavat kaavat ja yksityiskohtaiset teko-ohjeet ja ne ovat Johannes-Seuran kautta kaikkien pukua suunnittelevien saatavissa. Pukua esittelevää videota ja pukugallerian kuvia voi seuran sivuilta katsoa. Puvun valmistuksen opetusta on neljä kertaa päivän pituisilla koulutusjaksoilla toteutettu ja siihen liittyvää materiaalia on osallistujille jaettu. Kansallispukukeskuksen pukukokoelmassa on sama puku myös nähtävänä. Turun suomenkielinen työväenopisto on ilmoittanut kansallispukukurssin alkamisesta ja mahdollisuudesta valmistaa Johanneksen naisen puku.

Jatkotoimenpiteinä seurataan kiinnostusta puvun valmistamiseen ja myös markkinoidaan pukua. Johannes-Seuran kansallispukutoimikunnasta valitaan yhteyshenkilö, joka ohjeistaa puvun hankkimisesta kiinnostuneita ja toimittaa tarvittavia ohjeita sekä pitää yhteyttä pukua valmistaneen työryhmän jäseniin ja kansallispukukeskukseen.

Turku 29.4.2018

Janne Aso, Johannes-Seuran pj

Soile Suomi, sihteeri